

ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEKNOLOJILER ARACILIĞIYLA İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OKUMAYA OLAN İLGİSİNİ ARTIRMA YÖNTEMLERİ

Kdıryazova Shaxsanem Jalgasbaevna

Ajiniyoz Nukus Devlet Pedagoji Enstitüsü "Eğitim ve Terbiye Teorisi ve Metodolojisi (İlkokul Eğitimi)" 1-sınıf Yüksek Lisans Öğrencisi.

Annotatsiya. Boshlang'ich ta'limda ona tili va o'qish savodxonligi darslarida o'quvchilarning o'qishga bo'lgan qiziqishini shakllantirish zamonaviy ta'limning ustuvor yo'nalishlaridan biridir. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar dars jarayonini qiziqarli, mazmunli va samarali tashkil etishga yordam beradi. Ushbu maqolada interfaol metodlar, o'yinli yondashuvlar, loyihaviy faoliyat va raqamli vositalardan foydalanish orqali o'quvchilarning matnni tushunish, nutqiy faollik va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish usullari tahlil qilingan.

Аннотация. Формирование интереса младших школьников к чтению на уроках родного языка и грамотности является важной задачей начального образования. Использование современных педагогических технологий делает учебный процесс более увлекательным, содержательным и продуктивным. В статье рассматриваются методы развития текстового восприятия, речевой активности и самостоятельного мышления учащихся посредством интерактивных методов, игровых подходов, проектной деятельности и цифровых ресурсов.

Abstract. Developing primary school students' interest in reading in native language and literacy classes is one of the key goals of modern education. The use of contemporary pedagogical technologies helps make the learning process engaging, meaningful, and effective. This article analyzes methods for enhancing text comprehension, verbal activity, and independent thinking through interactive techniques, game-based learning, project activities, and digital tools.

Özet: İlkokul düzeyinde ana dili ve okuma yazma derslerinde öğrencilerin okumaya karşı ilgi geliştirmesi, günümüz eğitim anlayışının önemli hedeflerindendir. Modern pedagogik teknolojilerin kullanılması ders sürecini daha etkili, eğlenceli ve verimli hâle getirmektedir. Bu makalede etkileşimli yöntemler, oyun temelli uygulamalar, proje çalışmaları ve dijital araçlar yardımıyla öğrencilerin metni anlama, sözlü ifade ve bağımsız düşünme becerilerinin geliştirilmesi ele alınmaktadır.

İlkokul düzeyinde ana dili ve okuma yazma derslerinde öğrencilerin okumaya karşı ilgi geliştirmesi...

Kalit so'zlar: ona tili, o'qish savodxonligi, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, boshlang'ich ta'lim, o'qishga qiziqish, interfaol metodlar, raqamli vositalar.

Ключевые слова: родной язык, грамотность чтения, современные педагогические технологии, начальное образование, интерес к чтению, интерактивные методы, цифровые средства.

Keywords: native language, reading literacy, modern pedagogical technologies, primary education, reading interest, interactive methods, digital tools.

Anahtar kelimeler: ana dili, okuma yazma becerisi, modern pedagojik teknolojiler, ilkokul eğitimi, okuma ilgisi, etkileşimli yöntemler, dijital araçlar.

İlkokul dönemi, öğrencilerin düşünme biçiminin, dil gelişiminin ve kişisel özelliklerinin şekillendiği temel bir basamaktır. Bu süreçte ana dili ve okuma yazma dersleri, öğrencilerin metni anlama, kendini ifade etme, yorum yapma ve mantıklı çıkarımlar oluşturma becerilerini geliştirmede önemli rol oynar. Ancak geleneksel ders yöntemleri her zaman öğrencilerin ilgisini çekmeyebilir ve okumaya yönelik motivasyonu yeterince desteklemeyebilir. Bu nedenle modern pedagojik teknolojilerin derslere entegre edilmesi büyük önem taşımaktadır¹².

Modern pedagojik teknolojiler; öğrenme sürecini daha planlı, etkili ve öğrenci merkezli hâle getiren yöntemlerdir. İlkokul öğrencilerinin yaş özellikleri, hareketlilik düzeyi ve öğrenme tarzları dikkate alındığında, etkileşimli ve uygulamaya dayalı yöntemler çok daha olumlu sonuçlar beradi³.

1. Etkileşimli Yöntemler

- Grup çalışması
- Beyin fırtınası
- Klaster yöntemi
- Bilgi halkası

Bu yöntemler öğrencilerin aktif katılımını artırır, fikirlerini özgürce ifade etmelerini sağlar ve işbirliği içinde öğrenmeyi geliştirir³.

2. Oyun Temelli Öğretim

- Rol yapma
- Drama
- Kelime oyunları

Çocukların doğasında oyun olduğu için, oyun temelli etkinlikler ders motivasyonunu artırır ve öğrenmeyi doğal hâle getirir⁴.

3. Proje Tabanlı Öğrenme (PBL)

Öğrenciler belirli bir konuda araştırma yapar, bilgileri düzenler ve sınıfta sunum yapar. Bu yöntem:

- ☐ özgüveni artırır
- ☐ araştırma becerilerini geliştirir
- ☐ bağımsız düşünme alışkanlığı kazandırır⁵

4. Dijital Araçlar

- Akıllı tahta

- Sesli kitap uygulamaları
- “Kitob.uz”, “Bilimdon”, “MyBook” platformları

Dijital materyaller çocukların dikkatini çektiği için ders daha aktif geçer⁶.

İlkokul öğrencileri görsel, işitsel ve hareketli uyaranlara daha hızlı tepki verirler. Bu nedenle:

- sesli kitaplar
- hikâye kahramanlarını canlandırma
- dijital hikâye izletme
- oyunlaştırılmış etkinlikler
- öğrencileri metne nisbatan ilgilendirir⁴⁵.

“Kitap Dostum” Etkinliği

Öğrenciler haftada bir kitap seçerek:

- hikâyeyi özetler
- kahramanları tanıtır
- küçük drama sahnesi yapar
- sınıf karşısında sunum gerçekleştirir

Bu yöntem hem ifade becerisini, hem de metni anlama ve hafızada saklama becerilerini geliştirir⁴.

DERS ÖRNEĞİ: “Sevimli Hikâye Kahramanım” – 2. Sınıf

1. Giriş Aşaması

Öğretmen “Kim Kimi Okudu?” oyunu aracılığıyla daha önce okunan hikâyeleri hatırlatır.

2. Gelişme Aşaması

Öğrenciler gruplara ayrılır ve her gruba bir hikâye verilir. Görevler:

- kahramanın resimli portresini oluşturma
- karakter özelliklerini yazma
- hikâyeden önemli ifadeleri seçme

3. Sonuç Aşaması

Her grup kendi kahramanını sınıfa sunar. Bu yöntem öğrencilerin analiz etme, değerlendirme ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirir³⁵.

Sonuç olarak, modern pedagojik teknolojilerin doğru kullanılması, ilkokul öğrencilerinin okumaya karşı doğal ilgisini destekler ve artırır. Ders süreci böylelikle yalnızca bilgi aktarımı olmaktan çıkar; öğrenciyi düşünmeye sevk eden, aktif katılıma yönelten yaratıcı bir öğrenme ortamına dönüşür. Öğretmen bu süreçte rehber, destekleyici ve motivasyon sağlayıcı bir rol oynar.

KAYNAKLAR:

1. Xudoyberganova, M. (2021). Zamonaviy pedagogik texnologiyalar asoslari. Sayfa 45-50.

2. Karimova, N. (2023). Boshlang'ich sinflarda o'qishga qiziqish. Sayfa 12-18.
3. A'zamov, Sh. (2022). Interfaol metodlar orqali ona tili o'qitish. Sayfa 33-40.
4. Brown, H. (2019). Teaching by Principles. Sayfa 77-85.
5. Larmer, J., & Mergendoller, J. (2015). Project-Based Learning Guide. Sayfa 22-30.
6. Deterding, S. et al. (2017). Gamification research. Sayfa 14-20.